

TAK UŽ DOST!

Šťastnou cestu! - volali na pražském Hlavním nádraží ti, kteří vyprovázeli své známé. Vlak "Bohemia" se 2. listopadu v 18,50 hod rozjel k polským hranicím na Lichkov a Wrocław. Seděli v něm polští dělníci vracějící se ke konci týdne domů, úředníci jedoucí na služební pasy i čeští turisté. Po dvou vagoncích pobíhal trochu splašeně průvodčí a cosi na chodbě zapisoval. V Hradci Králové byla na jedinou vlaková idyla přerušena. Do vlaku nastoupila skupina neznámých civilistů doprovázených uniformovanými příslušníky pasové kontroly. Všichni čeští pasažéři jedoucí k sousedům do Polska na soukromá pozvání museli z vlaku vystoupit, neznámí civilisté jim zabavili pozvání potvrzená polskými státními notáři, tedy úřední listiny, odmítli udat důvody těchto zákroků, neuznali za potřebné odpovědět na dotaz, co jsou zač, chovali se suverénně jako páni světa. Jejich akce v noci 2. listopadu byla zřejmě připravená a opakovala se na všech přechodech do Polska i druhý a třetí den.

Byl jsem jedním z těch, kteří byli v noci vyhnáni z vlaku v Hradci Králové. Ačkoliv jsem si koupil jízdenky, měl platný pas i ověřené pozvání, nemohl jsem do Polska odjet. ~~Neustál~~ Nestál jsem jim za to, aby odpověděli na jakoukoliv otázku. Námitky neposlouchali. "Můžete si počat stížnost, pak se dovíte důvody."

Už to víme dávno, že s námi zacházejí jako s třídou nečistých. ~~Ne-~~Ne-
míní se řídit ani základním slušným chováním. Zažil jsem jejich ponižování už několikrát a nejen ve vlaku. V té hradecké noci, vystříženě jako z filmu o přepadení ~~vůzku~~, se k nám chovali jako k zločincům, kteří chtějí převážet kontraband. Byl jsem uražen - a nejen za sebe - až do hloubi duše.

Nezbývá mi než zvolat: Tak už dost!

Jak dlouho nám budete ještě ořatovat a ztrpčovat život i terorizovat slušné lidi?

Už toho máme všichni dost!

JAROMÍR HOŘEC

PROTESTY

Po návratu do Prahy po přerušení cesty do Polska navštívila skupina několika českých turistů polské velvyslanectví a předala tam dopis, v němž se praví:

"Dovolujeme si vás informovat o události, k níž došlo dne 2. listopadu 1989 v noci v rychlíku Bohemia jedoucím do Polska. Před státními hranicemi ČSSR - Polsko donutili neznámí muži v civilu doprovázení orgány čs. pasové kontroly mnoho československých státních občanů jedoucích do Polské lidové republiky na soukromá pozvání, aby přerušili jízdu, opustili vlak a nemohli tak pokračovat v cestě do Polska.

Současně byla při tomto zásahu odebrána soukromá pozvání od polských občanů k návštěvě vaší země /úředně potvrzená státními notářstvími PLR/, dále pozvání na vědeckou konferenci pořádanou na universitě ve Wrocławu.

Důvody těchto zásahů orgány nevysvětlily. Pouze některým čs. občanům bylo sděleno, že jejich cesta "není ve státním zájmu", přičemž nebylo uvedeno, zda "ve státním zájmu" ČSSR nebo PLR.

Informujeme vás o tom, vážený pane velvyslance, protože se domníváme, že tento zásah není v souladu s československo-polskou kulturní dohodou ani se smlouvou o přátelské spolupráci obou států."

Dopis předala skupina, jejíž stanovisko tlumočil dr. Jaromír Hořec.

Současně poslali někteří čs. občané postižení tímto nezákonným zásahem stížnost Ústřední správě pasů a víz ministerstva vnitra a jiným orgánům.

JEDEN ZA OSMNÁCT A DRUHÝ ZA DVACET BEZ DVOU

Pan Ševardnadze se v říjnovém rozhovoru pro polský deník "Gazeta Wyborcza" projel v podivném světle, podobně jako při své návštěvě Prahy jeho náčelník Borbačov, avšak ještě trapnější. Na otázku A. Michníka o vstupu vojsk v srpnu 1968 do Československa řekl: "Rozhodnutí o vstupu spojeneckých vojsk do Československa bylo přijato společně. Řadím se do kategorie těch politiků, kteří společná rozhodnutí berou velmi vážně." /Ta principiálnost!/ Nic o podstatě agrese, nic o přepadu spojenecké země. Vidí jen jakousi "formální" stránku rozhodnutí Varšavské smlouvy, od kterého už odstoupilo Mačarsko a Polsko a které v r. 1968 odmítlo Rumunsko. Ševardnadze opakuje i úhybné "argumenty" některých sovětských čini-

telů. Prý se zřekli "jednou provždy vnucování svých hodnocení," a proto "považují za závazné hodnocení provedené vedením KSČ..." A ještě: "Respektujeme jejich názory!" Vlastní názor tedy na srpnovou okupaci Československa nemají, a proti vnucování z druhé strany, tj. ze strany "vedení KSČ" nenamítají?

Nejdřív brežněvovi přepadnou stát, vnutí mu svou vládnoucí garnituru, která pochopitelně nebude odsuzovat agresí a svůj příchod k moci, a nyní Brežněvovi následovníci volají: Já nic - já muzikant!

Že se k těmto nehoráznostem přidal začátkem listopadu i Honneckerův nástupce Krenz, nepřekvapuje. Pravil, že "není co přehodnocovat". A poučil nás, že "žijeme v roce 1989 a ne v roce 1968". To je vskutku mistrovská logika! A takový člověk chce řídit osudy NDR.

Srovnějme si výroky obou "státníků": Jeden za osmact, druhý za dvacet bez dvou. Lež však zůstane lží, ať se snaží komunisté SSSR a NDR z toho jakkoli vykroutit.

Násilí zůstane násilím. A okupace okupací.

SEVERUS

JAN SLAVÍK DOSTÁVÁ SLOVO

Dílo umlčeného historika Jana Slavíka /1885 - 1978/ znají už jen zasvěcení znalci české historiografie. Patří k předním českým dějepiscům a věnoval se i historii ruské a sovětské revoluce, zač si vysloužil útoky komunistických publicistů /Rybák, Štoll aj./ již před rokem 1938. Po únoru 1948 se s jeho dílem vypořádala vládnoucí moc po svém: jeho díla byla buď zničena nebo nesměla vycházet a autor byl zcela vyřazen z kulturního i společenského života. Pokračoval však ve své práci a psal i podrobný deník a poznámky k událostem, které prožíval.

Česká expedice dala nyní opsat dvě Slavíkova díla. Soubor statí "Spisovatelé za revoluce" napsaných od roku 1917 do roku 1948 a výňatky z jeho kritických poznámek k roce 1968 a srpnové okupaci nazvané ~~Knihy~~ ~~knihy~~ "Nechápou, tak jako Napoleno do smrti nepochopil." První svazek byl zařazen do strojopisné řady Foster, druhý do řady Opus.

PĚTADVACÍTKA ČESKÉ POEZIE

V České expedici byla před deseti lety založena strojopisná řada nazvaná "Asyl". Byly v ní opsány sbírky předních českých básníků, které nesměly vyjít knižně /Zahradníček, Lazecký, Vokolek aj./, objevilo se tu i několik svazků s ~~sk~~ s novým pohledem na básníka /např. Halas, Hanč, Blatný/, velkou pozornost si získala antologie 47 neoficiálních a potlačených básníků Na střepech volnosti, byla tu opsána sbírky Jaromíra Hořce Anežka Česká a další, svou prvotinu sem přinesl Petr Flecák. Nyní dosáhl počet opsaných sbírek již pětadvacet svazků. Od čísla 20 tu byla opsána poezie Jana Čecha Soudný den /o roce 1968/, studentské nevydané verše Ivana Blatného Erbovní znamení, následovala zakázaná sbírka Oldřicha Mikuláška Agogh, z pozůstalosti Františka Lazeckého sbírka Srpnová noc a nejnovějším svazkem je poezie Zdenka Rotrekla Němé holubice dalek.

Všechny svazky Asylu jsou vypraveny s velkou výtvarnou péčí. Obsahují vždy několik původních grafických listů - litografií, dřevořezů, linorytů nebo suchých jehel, a tak plní poslání této strojopisné edice odpovídat na útlak jak slovem pravdy tak i výtvarnou a grafickou krásou.

Mottem každého svazku jsou slova Františka Halase "Poezie je krví svobody."

Pokud citujeme články z Pokusu, uvádějte prosíme pramen, tj. Pokus. A když nám pošlete číslo časopisu s citací z Pokusu, budeme vám vděční.